



**Programmabegroting
2023**

**Meerjarenraming
2024-2026**

14 april 2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	AQUALYSIS, voor haar waterschappen	4
3.	Ontwikkelingen in de omgeving	7
4.	Operationele doelen in het jaar 2023	8
5.	Meetvraag productie 2023-2026	11
5.1	Meetvraag 2023	11
5.2	Meetvraag 2023-2026	11
5.3	Effect van de productieverwachtingen	12
6.	Samenvatting van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026	13
6.1	Financiële beheersing	13
7.	Programmabegroting 2023: laboratorium activiteiten	14
7.1	Toelichting op de programmabegroting	15
8.	Kostentoerekening en de bijdrageregeling	17
9.	Wettelijke paragrafen	18
10.	Risicomanagement	21
10.1	Risico's m.b.t. bestuurlijke aspecten	21
10.2	Risico's m.b.t. organisatorische aspecten	21
10.3	Risico's m.b.t. personele aspecten	23
	Bijlagen	24
	Bijlage 1: Projectbegroting COVID-19	25
	Bijlage 2: Bijdrage per waterschap	26



1. Inleiding

Samen op weg naar een heldere toekomst. Deze begroting 2023 geeft richting, planvorming en een financiële uitwerking van het programma van Aqualysis voor het jaar 2023. De basis van dit begrotingsdocument is opgesteld in de maand februari 2022. Op het moment van schrijven vindt een strategische verkenning plaats met de vijf samenwerkende waterschappen en Aqualysis. In deze strategische herijking wordt een strategisch plan voor Aqualysis en de samenwerking binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor de komende jaren opgesteld.

Deze begroting is opgesteld op basis van het uitgangspunt dat de huidige activiteiten van Aqualysis worden gecontinueerd. Er is geen rekening gehouden met mogelijke uitkomsten van deze strategische herijking en de mogelijke gevolgen voor bedrijfsvoering en budgetten die daaruit kunnen volgen. De kaders voor het programmajaar 2023 zijn vastgelegd in de Kadernota 2023 die in de bestuursvergadering van 10 maart 2022 is besproken en vastgesteld.

Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk van de begroting van Aqualysis beschrijven we de huidige strategie en de taken van Aqualysis. In hoofdstuk drie benoemen we de ontwikkelingen in de omgeving waarop Aqualysis zich dient voor te bereiden. De beoogde operationele doelen 2023 zijn te vinden in hoofdstuk vier. De verwachte productieomvang is in hoofdstuk vijf opgenomen. In hoofdstuk zes is de samenvatting van de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2023-2025 te lezen. Alle details van de begroting 2023 zijn opgenomen in hoofdstuk zeven. Op welke wijze kosten worden verrekend staat in hoofdstuk acht en de wettelijke paragrafen en een behandeling van het risicomanagement in de hoofdstukken negen en tien.

In bijlage 1 is de projectbegroting monstername COVID opgenomen en in bijlage 2 de te verwachten verrekening per waterschap.

Tijdpad en activiteiten

De begrotingsbehandeling loopt middels een bekend tijdpad. De planning is conform de bestuurlijke kalender en ziet er als volgt uit:



2. AQUALYSIS, voor haar waterschappen

Aqualysis, helder in wateronderzoek

Helder in wateronderzoek. Aqualysis is het laboratorium voor wateronderzoek. Met een team van enthousiaste en deskundige collega's voeren wij met moderne analysetechnieken hydrobiologisch, chemisch, DNA en bacteriologisch onderzoek uit. Monsterneming en veldmetingen horen daar natuurlijk ook bij. Professioneel, innovatief en dienstverlenend zijn de kwaliteiten die bij Aqualysis passen. Door korte lijnen geeft Aqualysis snel de juiste informatie en klantgericht advies.

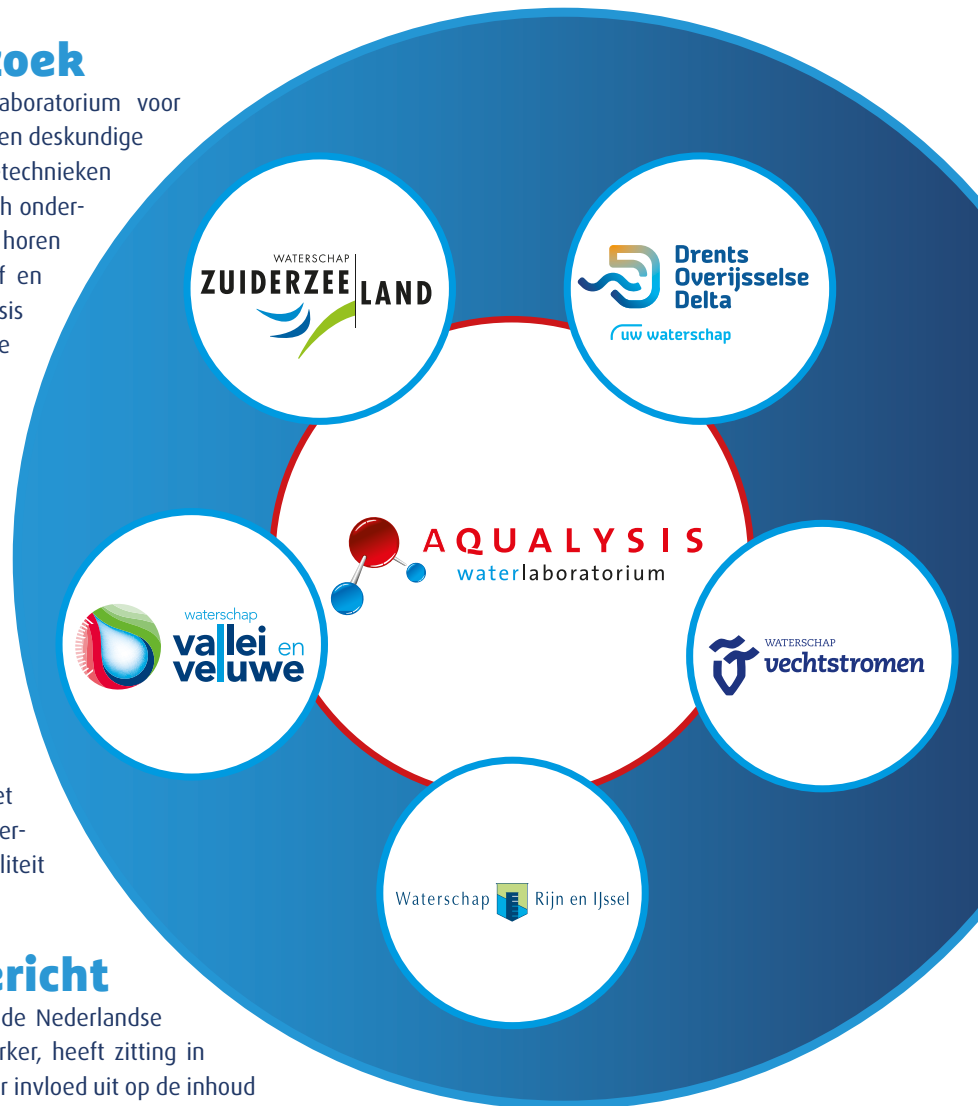
Voor de waterschappen is het van groot belang laboratoriumkennis in eigen beheer te hebben. Kennis dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van één van haar primaire taken; het waterkwaliteitsbeheer). Het gaat tenslotte om volksgezondheid en milieu. Aqualysis heeft met haar takenpakket een volledige focus op de waterschapsaak, met de grootste spoed als daarom gevraagd wordt. Aqualysis voert niet alleen datgeen uit wat er wordt gevraagd, maar doet vooral wat wordt verwacht. Aqualysis kan met haar integrale dienstverlening speciaal voor waterschappen eventuele concurrentie qua prijs en kwaliteit met de markt aan.

Klant- en toekomst gericht

Aqualysis is medebepalend voor het beeld van de Nederlandse water(schap)laboratoria. Zij is een goede netwerker, heeft zitting in diverse landelijke werkgroepen en oefent hierdoor invloed uit op de inhoud van diverse nationale en internationale (analyse)normen. Binnen Aqualysis is veel vakkennis aanwezig waarmee we klantgericht advies kunnen geven. Aqualysis sluit haar dienstverlening telkens aan op de ontwikkelingen binnen de waterschappen.

Aqualysis is een kenniscentrum voor (potentiële) opdrachtgevers en profileert zich ook als zodanig in diverse werkgroepen en netwerkbijeenkomsten. Hiertoe benadert Aqualysis de (water)markt actief. Aqualysis verricht ook werk voor derden, in de meeste gevallen betreffen dat partners van de waterschappen zoals gemeenten, provincies en bedrijven.

De werkzaamheden van het laboratorium stemmen we af op de vraag van onze opdrachtgevers. Vooralsnog zijn de belangrijkste kerntaken: monsternaming, analyses en datalevering. Deze taken kunnen we koppelen aan toetsing en advies, afhankelijk van de wens van de opdrachtgever. Klantenservice is ten alle tijden bereikbaar en bemand met kwalitatief goed opgeleide medewerkers die in staat zijn de klantvragen te beantwoorden, dan wel aan de juiste personen door te verwijzen. Waar nodig en mogelijk worden klantvragen vertaald in concrete opdrachten voor het laboratorium, middels vraagarticulatie komt daarmee het samenspel met het waterschap tot stand. Er is structureel uitvoeringsoverleg met de opdrachtgevers. We informeren hen continu over de (on)mogelijkheden van analysemethoden.



Ontwikkelen

Aqualysis blijft voortdurend op de hoogte van ontwikkelingen en trends binnen het vakgebied. Er worden investeringen gedaan op het gebied van analysemethoden, apparatuur en verdergaande automatisering. Aqualysis is in staat een breed onderzoekspakket aan te bieden. De bestaande accreditatie wordt op relevante onderdelen uitgebreid met die voor hydrobiologie. Aqualysis stelt zich steeds op de hoogte van de nieuwste technieken om daarover in gesprek te kunnen gaan en in te spelen op wensen van de opdrachtgevers. Het al dan niet daadwerkelijk inzetten van deze nieuwe technieken is onderwerp van gesprek in de strategische herijking. Ter illustratie enkele voorbeelden:

- DNA gerelateerde technieken (eDNA/qPCR)
- BIO-essays (chemische onderzoek)
- On-site en real time (sensor)meting

Diverse ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld op het gebied van waterbodem- en grondwaterkwaliteit en waterkwantiteit worden door Aqualysis nauwlettend gevolgd en leiden waar mogelijk tot samenwerking.

Aqualysis is op de hoogte van wet- en regelgeving, vertaalt wensen van de klant naar opdrachten en is in staat binnen de gestelde termijn resultaat te leveren. Aqualysis is een belangrijke vraagbaak voor de opdrachtgevers. Bij calamiteiten zoeken de opdrachtgevers contact met Aqualysis. Kennis op het gebied van waterschapswerk is een pré en dit wordt als zodanig geprofileerd. Deze kennis dient actueel te zijn; nauwe contacten en regelmatig overleg borgen de kennisoverdracht.

Aqualysis blijft investeren in mensen, middelen en materialen. Apparatuur is up-to-date en in goede staat van onderhoud. Personeel is goed opgeleid en steeds op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen. Innovatie is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden. De huisvesting van een laboratorium moet op orde zijn, ook hier worden de benodigde investeringen gedaan om een zo efficiënt mogelijke routing binnen het laboratorium te bewerkstelligen. Aqualysis streeft naar duurzaamheid en verantwoord ondernemen in haar bedrijfsvoering. Op het gebied van laboratoriumautomatisering worden investeringen gedaan om repeterende handelingen tot een minimum te beperken.

Samenwerken

Aqualysis hecht belang aan samenwerking met de overige waterschapslaboratoria ("ILOW-labs") en staat open voor verdere uitbreiding van deze samenwerking. Hierbij is Aqualysis sterke voorstander van het onderbrengen van inkoop van chemicaliën en disposables in geïntegreerde systemen met ILOW-labs en leveranciers. Aqualysis is een belangrijke partij bij onderzoek, zowel in samenwerking met waterschappen, overige (commerciële) laboratoria als met Rijkswaterstaat. Ook op andere gebieden dan analysewerk wordt actieve samenwerking gestimuleerd, waarbij Aqualysis niet zal schuwen de trekkersrol op zich te nemen. Op deze wijze is het laboratorium in staat adequaat en kosteneffectief de opdrachtgevers te blijven ondersteunen.



Kwaliteit

Alle validatiestappen (m.b.t. rapportage van analyseresultaten) binnen het laboratorium worden geautomatiseerd uitgevoerd. Er worden enkel digitale gegevens getransporteerd. Het behoud van accreditatie wordt als voorwaarde gezien, met name voor de "waterschap" parameters. Uitbreiding van de accreditatie op het gebied van hydrobiologie kan een voorwaarde zijn om ook op dit vakgebied een belangrijke speler op de markt te blijven. Met betrekking tot hydrobiologische ringonderzoeken is er een actieve samenwerking met het laboratorium van Rijkswaterstaat.

Organisatie-inrichting

De organisatie van Aqualysis is ingericht met drie belangrijke operationele eenheden (teams): klantenservices (incl. monstername), chemie en biologie. De ondersteunende processen zijn zoveel als mogelijk centraal georganiseerd. Met deze inrichting wordt een effectieve samenwerking verkregen. Alleen staat deze organisatie-inrichting onder grote druk waardoor Aqualysis knelpunten ervaart. Dit wordt meegenomen in de strategische verkenning en hiervoor zijn op dit moment geen middelen begroot. Aqualysis monitort de beschikbare gelden voor innovatie en COVID bemonstering separaat van de reguliere bedrijfsvoering.

In de jaren 2021-2025 wordt een omvangrijk project "Programma Nationale Rioolwatermonitoring (Covid-19)" in opdracht van de waterschappen uitgevoerd. Organisatorisch valt dit project onder monstername.



3. Ontwikkelingen in de omgeving

Samenwerken

In de waterschap(laboratorium)sector zien we diverse ontwikkelingen in een steeds sneller tempo op ons afkomen, waarbij wij ons tijdig willen en moeten voorbereiden. De ontwikkelingen in de (data)sensortechnologie en nieuwe moleculaire technologie gaan snel. Deze voortschrijdende ontwikkelingen gaan een vergaande invloed hebben op “wat we samen gaan doen?” en “hoe we samen ons werk doen?”. Deze invloed kan betrekking hebben op de huidige samenwerking van de vijf waterschappen, op de door te ontwikkelen taak binnen de samenwerking met Aqualysis en op lokale initiatieven van een individueel waterschap.

In de jaren 2021-2022 voeren de waterschappen samen met Aqualysis een inhoudelijke strategische verkenning uit. Hiermee willen de waterschappen in de toekomst kijken en deze leren te begrijpen. Met nieuwe inzichten en het opnieuw aanreiken van systeemgrenzen van de samenwerking in Aqualysis kunnen eigenaren, opdrachtgevers en de organisatie de gezamenlijke taak ook in de toekomst blijven invullen. Met het onderzoek kan een nieuw en/of een bevestigend kader worden gegeven voor de activiteiten die Aqualysis voor haar opdrachtgevers uitvoert. Verwacht mag worden dat verschillende ontwikkellijnen en mijlpalen in beeld worden gebracht, inclusief hun onderlinge samenhang.

Ten tijde van het opstellen van deze programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 is geen rekening gehouden met eventuele nieuwe inzichten vanuit de strategische verkenning. Deze verkenning is immers nog niet afgerond. Deze programmabegroting is opgesteld in overeenstemming met huidig beleid. Naar verwachting kan in de loop van het jaar 2022 worden vastgesteld wat voor organisatorische en budgettaire effecten de uitkomsten van de strategische verkenning hebben. Afhankelijk van de aard van de verkregen inzichten kan indien nodig een begrotingswijziging worden ingediend.

Innovatie

Voor Aqualysis is het belangrijk om de toepassingsmogelijkheden van (nieuwe) technologische ontwikkelingen in de praktijk te volgen. Voor een eventuele toepassing is het van belang de nieuwe techniek uit te proberen en, bij eventuele kansrijke toepassing, verder te ontwikkelen voordat er wordt nagedacht en gesproken over een daadwerkelijke toepassing. De afgelopen jaren is Aqualysis bij specifieke nieuwe ontwikkelingen betrokken geweest. Enkele voorbeelden zijn Passive Sampling, vergelijkingsonderzoeken en eDNA onderzoek. Aqualysis verkrijgt hiermee nieuwe belangrijke kennis. Aqualysis ontwikkelt in samenwerking met haar opdrachtgevers hiervoor een kennis- en innovatieagenda. Want in het kader van mogelijke technologische ontwikkelingen en de gewenste dienstverlening aan de opdrachtgevers wenst Aqualysis op een gestructureerde manier op noviteiten te anticiperen.

Om een en ander financieel te kunnen ondersteunen zijn hiervoor begrotingsgelden gealloceerd. Het budget voor innovatie is voor het jaar 2023 in de kadernota op € 200.000 gesteld (gelijkblijvend ten opzichte van 2022). De innovatiegelden worden in nauwe samenspraak en naar behoefte van de waterschappen ingezet.



4. Operationele doelen in het jaar 2023

Aqualysis levert met het leveren van helder wateronderzoek een essentiële bijdrage aan het inzicht in de waterkwaliteit voor haar opdrachtgevers. De opgedane ervaringen uit recente jaren en de externe ontwikkelingen leiden voor Aqualysis tot een focus in het jaar 2023.

1

Reguliere laboratorium activiteiten 2023

Aqualysis blijft doen waar zij goed in is. Het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau (geaccrediteerd) van de monitoring van waterkwaliteit, het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van de unieke positie van Aqualysis als inwoner van data rond de waterkwaliteit. Daar bovenop verwacht Aqualysis in het jaar 2023 op basis van ervaringen in voorgaande jaren, belangstelling op projectniveau voor het gebruik van chemische en biologische analyses. De meetvraag van de opdrachtgevers, de behoefte van de klant, zal uiteraard hierbij leidend zijn.

2

Investeringsprogramma 2023: Focus op vernieuwing en vervanging

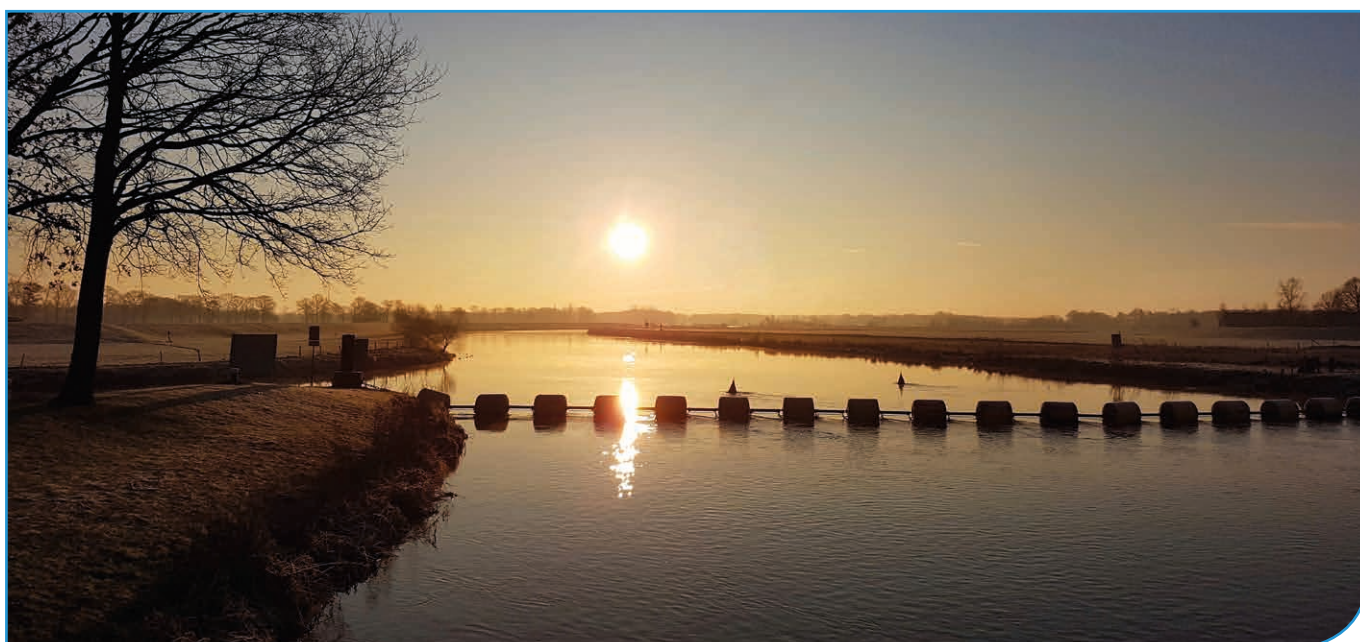
Door de toenemende vraag aan lagere rapportagegrenzen van moeizaam toetsbare stoffen én inzicht in opkomende stoffen investeert Aqualysis in complexe meetapparatuur (LC-MS). Bij de vervanging van de traditionele nat-chemische meetapparatuur is er aandacht voor schonere analysetechnieken en zorgt het laboratorium met robotisering en automatisering voor kostenefficiënte werkprocessen. Aqualysis hecht waarde aan een veilige werkomgeving voor medewerkers. Om een veilige werkomgeving te borgen en te voldoen aan de huidige energienormen worden bijvoorbeeld zuurkasten en luchtbehandelingskasten vervangen.

LIMS

Een modern laboratorium kan geen dag functioneren zonder een Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS). Het huidige LIMS van Aqualysis is sterk verouderd en daarvoor dient een oplossing te worden gevonden. De verwachting is dat op basis van de uitkomsten van het lopende onderzoek naar de status en mogelijkheden van het huidige LIMS een meerjarige investering noodzakelijk is waarmee we in 2023 een start gaan maken.

Op dit moment komt de verwachte totale investering voor aanschaf van software en inrichting ervan op een totaalbedrag van ongeveer € 2 mln. Een plan voor het oplossen van de problemen rondom het huidige LIMS werken we uit in 2022. Op dit moment voorziet Aqualysis dat de uitgaven naar verwachting plaatsvinden in drie jaren. In de begroting 2023 is een investeringsbudget voor het LIMS opgenomen van € 500K.

De verwachting is dat hiervoor in 2023 a) nader onderzoek en analyse naar de eindsituatie plaatsvindt en b) een softwarepakket wordt aangeschaft. De inrichting van het LIMS gaat naar verwachting in 2024 en 2025 plaatsvinden. In de meerjarenraming is gestart met afschrijven per 2026 (€250K afschrijvingslasten).



3

Programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19)

Aqualysis voert op verzoek van de waterschappen het Programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19) uit. Contractueel heeft dit programma een looptijd van de jaren 2021-2025. Het programma is conform het contract verwerkt in de (meerjaren)begroting, dus tot en met 2025. De verwachting is dat het programma een vervolg gaat krijgen. Alle operationele kosten over dit programma worden door het ministerie van VWS aan het waterschap vergoed. De operationele kosten en daarmee de vergoeding is voor alle 21 waterschappen in Nederland gesteld op € 100 (excl. btw) per monster voor 2022. Voor 2023 kan het tarief nog wijzigen. De dienstverlening van Aqualysis omvat alle monsternamesactiviteiten die ten grondslag liggen aan de € 100 per monster. Hierdoor worden de activiteiten kostenneutraal voor het waterschap uitgevoerd.

4

Innovatieprogramma 2023

In het jaar 2023 wenst Aqualysis in nauwe samenwerking verder te werken vanuit van het innovatieplan en de innovatiekalender waar in 2022 invulling aan is gegeven. Deze kalender komt in samenwerking met de waterschappen tot stand via de innovatieraad. Door het ontwikkelen en opzetten van de structuur rondom innovaties, denk aan een innovatieraad en -plan, heeft tot op heden onderbesteding van het innovatiebudget plaatsgevonden. De verwachting is dat de investeringen in het ontwikkelen van de structuur zijn uitwerking gaat krijgen waardoor in 2023 daadwerkelijk meer gerealiseerd zal worden. Ieder waterschap heeft invloed op het samen optrekken in de ontwikkeling van collectieve innovaties in het inzichtelijk maken van de waterkwaliteit.

5

Organisatie

De focus voor 2023 is een veilige werkomgeving waar medewerkers met plezier werken. De ondersteunende taken vergen ten opzichte van de primaire taak van Aqualysis van directie en management ook in het jaar 2023 relatief veel aandacht.



De ingezette koers maakt het mogelijk de volgende organisatiedoelen in het jaar 2023 te stellen:

A

De ingezette verandering om verantwoordelijkheden laag in de organisatie te leggen en beter leiderschap te creëren bij de teamleiders wordt verder doorgezet. Zowel management als medewerkers worden voorzien van ontwikkelingsprogramma's.

B

Aqualysis wenst middels vraagarticulatie haar dienstverlening tot stand te brengen. Op deze wijze brengen we kennis rondom de gemeenschappelijke meetvraag en de technologische (on)mogelijkheden van de verschillende organisatie bijeen. Hiervoor zal de klantenservice op basis van eigen vakkennis in contact moeten staan met de werkvloer van de opdrachtgever. Zij kan hiermee haar dienstverlening (of uitbesteed werk) direct aanpassen. Voorzien wordt dat klantenservice met een klantgerichte professionele bezetting zich verder zal transformeren: van een reactieve naar een proactieve opdrachtnemersrol. Extra opleidingen worden eveneens voorzien.

C

In 2022 wordt een (extern) ICT-onderzoek uitgevoerd naar het huidige LIMS. Een LIMS is het kostbare kloppend hart van een laboratorium. Zoals hierboven beschreven; de basistechnologie van het huidige LIMS is sterk verouderd en de continuïteitrisico's nemen toe. In het jaar 2023 verwacht Aqualysis, op basis van onderzoek en verkregen inzichten, te starten met de aanschaf van de benodigde middelen voor de oplossing die geïmplementeerd moet worden.

D

Het Programma Nationale Rioolwatermonitoring loopt door tot 2025. Een deel van de organisatiestructuur van Aqualysis staat in dienst voor de uitvoering van dit programma.



5. Meetvraag productie 2023-2026

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen tot en met het jaar 2026 opgegeven. Op basis van deze opgave heeft Aqualysis een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

5.1 Meetvraag 2023

Op basis van de ontwikkeling van de opgegeven meetvraag heeft Aqualysis het benodigde productieniveau begroot en haar bedrijfsvoering in de programmabegroting 2023 afgesteld. Rekening wordt gehouden met circa 4,1 miljoen productiepunten voor de opdrachtgevers van de deelnemende waterschappen en aanvullend 0,2 miljoen punten voor externe klanten.

In tabel 1 is de begrote productieomvang opgenomen.

Tabel 1: de ontwikkeling in de meetvraag in de jaren 2019-2023.

Productie / Meetvraag	2019 werkelijk	2020 werkelijk	2021 werkelijk	2022 begroot	2023 meetvraag	2023 relatief
Vechtstromen	1.064.058	990.575	969.664	1.014.000	1.084.000	26,6%
Vallei en Veluwe	714.231	706.767	744.582	695.000	713.000	17,5%
Rijn en IJssel	545.087	449.717	556.860	535.000	575.000	14,1%
Zuiderzeeland	545.802	665.034	696.313	578.000	670.000	16,4%
Drents Overijsselse Delta	922.741	874.958	939.859	1.020.000	1.035.000	25,4%
Totale eigen productie	3.791.919	3.687.051	3.907.278	3.842.000	4.077.000	100,0%
<i>indexcijfer jaar 2016 = 100</i>	<i>98,1%</i>	<i>95,4%</i>	<i>101,1%</i>	<i>99,4%</i>	<i>105,5%</i>	
Aanvankelijk begroot	3.607.000	3.679.875	3.730.500			
<i>afwijking realisatie tov begroting</i>	<i>5,1%</i>	<i>0,2%</i>	<i>4,7%</i>			

5.2 Meetvraag 2023-2026

Het meerjarig perspectief op de verwachte productie van de individuele deelnemende waterschappen wordt middels tabel 2 weergegeven.

Tabel 2: de opgave van de verwachte meetvraag van de opdrachtgevers voor de komende jaren.

Verwachte productie / Meetvraag 2023-2026	2023 meetvraag	2024 meetvraag	2025 meetvraag	2026 meetvraag
Vechtstromen	1.084.000	1.014.000	1.014.000	1.014.000
Vallei en Veluwe	713.000	660.000	640.000	713.000
Rijn en IJssel	575.000	520.000	540.000	525.000
Zuiderzeeland	670.000	620.000	620.000	620.000
Drents Overijsselse Delta	1.035.000	1.010.000	1.020.000	1.025.000
Totale eigen productie	4.077.000	3.824.000	3.834.000	3.897.000
<i>indexcijfer jaar 2016 = 100</i>	<i>105,5%</i>	<i>99,0%</i>	<i>99,2%</i>	<i>100,9%</i>

5.3 Effect van de productieverwachtingen

De opdrachtgevers/waterschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor Aqualysis. Op basis van dit volume wordt de bedrijfsvoering ingericht. Aqualysis heeft de productieopgave over het jaar 2023 en opvolgende jaren met haar opdrachtgevers op 17 februari 2022 doorgesproken. Op 10 maart 2022 zijn de begrote productieaantallen bestuurlijk vastgesteld.

Reguliere onderzoeken

In de tabel 1 met productiewaarden is de trend middels een indexcijfer weergegeven. Uit het indexcijfer blijkt dat de gevraagde productie voor 2023 eenmalig hoger ligt, ten opzichte van de voorgaande en volgende jaren. Dit is besproken en wordt verklaard door een KRW jaar.

Uitbestede onderzoeken

Naast de reguliere meetvraag ontvangt Aqualysis opdrachten waartoe zijzelf niet is uitgerust. Deze onderzoeken worden door Aqualysis uitbesteed aan partners en daarbij functioneert zij als een inkooporganisatie. Aqualysis constateert dat de vraag naar specialistische analyses in de jaren steeds groter wordt. Specialistische onderzoeken door bijvoorbeeld het landelijk medicijnrestenonderzoek en onderzoeken naar gewasbeschermingsmiddelen blijven in omvang toenemen. Ook is er een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen zichtbaar en worden aanvullende analyses gevraagd bij waterbodemonderzoek (PFAS). In 2023 worden de PFAS-analyses in eigen beheer gedaan. De door Aqualysis uitbestede -veelal specifieke- onderzoeken zijn kostbaar.

Productieopgave heeft effect op kostenafrekening

De opgegeven productiewaarden hebben gevolgen voor de opdrachtgevers. De opdrachtgevers ontvangen voorafgaand aan het jaar een voorschotfactuur gebaseerd op de begrote productiewaarden en de begrote kosten. De werkelijke jaarkosten worden door Aqualysis afgerekend na vaststelling van de jaarrekening op basis van de werkelijke productiewaarden. Hiertoe is een bijdrageregeling opgesteld. In bijlage 2 is de berekening per waterschap nader uitgewerkt. In de bijdrageregeling van Aqualysis is rekening gehouden met het feit dat opdrachtgevers meer en/of minder productie kunnen afroepen. De opdrachtgever/waterschap die uiteindelijk meer productie vraagt dan de opgegeven meetvraag ontvangt met haar jaarlijkse afrekening een hogere kostenfactuur.



6. Samenvatting begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026

Een samenvatting kan als volgt worden weergegeven. In hoofdstuk zeven wordt de programmabegroting in detail volgens de wettelijk verplichte inrichting (BBVw) toegelicht.

Tabel 3: samenvatting begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026.

Baten en lasten een verkort overzicht	Programmabegroting 2023 & Meerjarenraming 2024-2026					
	Begroting 2023	%		Raming 2024	Raming 2024	Raming 2026
Kosten						
Kapitaallasten	797.000	7,4%		950.000	1.098.000	1.443.000
Personeelslasten	6.717.000	62,3%		6.884.000	7.056.000	6.159.000
Goederen en diensten	2.450.000	22,7%		2.524.000	2.593.000	2.466.000
Uitbesteed werk	592.000	5,5%		610.000	628.000	647.000
Onvoorzien	225.000	2,1%		225.000	225.000	150.000
Totale kosten	10.781.000	100%		11.193.000	11.600.000	10.865.000
Opbrengsten						
Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)	8.188.000	75,9%		8.522.000	8.849.000	9.997.000
Bijdrage deelnemers (op rekening)	2.246.000	20,8%		2.314.000	2.383.000	489.000
Omzet derden	347.000	3,2%		357.000	368.000	379.000
Totale opbrengsten	10.781.000	100%		11.193.000	11.600.000	10.865.000
Resultaat Aqualysis	0			0	0	0
	<i>index 2023 = 100</i>			<i>104</i>	<i>108</i>	<i>101</i>

De kapitaallasten stijgen door afschrijvingen van hardware ICT en investeringen in laboratoriumapparatuur die de afgelopen jaren waren uitgesteld. In de kapitaallasten 2026 is voor een bedrag van € 250K aan afschrijving op de mogelijke investering in LIMS (2023 t/m 2025) opgenomen.

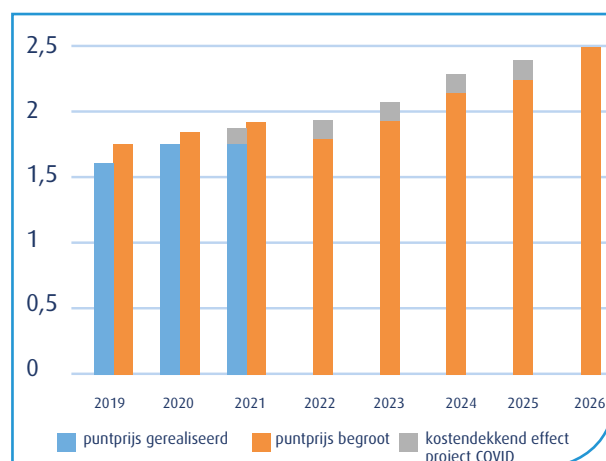
De personeelskosten dalen in 2026 met € 900K doordat het contract voor het programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19 bemonsteringen) tot en met het jaar 2025 loopt en daarom de bemonstering tot en met het jaar 2025 is verwerkt.

6.1 Financiële beheersing

In deze programmabegroting geven we een verwachting over de ontwikkeling in het jaar 2023. Aangezien Aqualysis zich volop ontwikkelt is het mogelijk dat gedurende de jaren 2023/2024 Aqualysis zich dient aan te passen. Dit kan bijvoorbeeld voortkomen vanuit de uitkomsten van de strategische verkenning. Mocht er aanleiding zijn voor een aanpassing dan zal Aqualysis dit via een begrotingswijziging kenbaar maken bij haar eigenaren.

In de meerjarenraming komt in 2026 een sterke stijging van de kosten voor de waterschappen tot uiting. Dit is te verklaren door de verhoogde afschrijvingen op onder andere de verwachte investering in het LIMS en de afloop van het programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19 bemonsteringen). Dit project draagt bij aan de dekking van de algemene organisatiekosten van Aqualysis en het contract loopt tot en met 2025. De begrote prijs voor een productiepunt komt voor 2023 uit op € 1,96. Dit is een stijging van 7,8% ten opzichte van de begrootte prijs 2022 (€ 1,82). In de figuur is de ontwikkeling van de puntprijs zichtbaar.

Figuur 1: ontwikkeling puntprijs 2019 – 2026 (excl. Innovatie)



7. Programmabegroting 2022: laboratorium activiteiten

	note	begroting 2023	begroting 2022	realisatie 2021
Lasten				
Rente en afschrijvingen (kapitaalslasten)				
Rentelasten	1	112.000	90.000	65.076
Afschrijvingen	2	685.000	794.000	411.557
Totaal Rente en Afschrijvingen		797.000	884.000	476.633
Personeelslasten				
Salariskosten	3	3.876.000	3.867.000	3.269.770
Sociale premies	4	1.145.000	1.154.000	959.445
Overige personeelskosten	5	268.000	261.000	301.867
Personeel van derden	6	1.428.000	1.028.000	853.115
Totaal Personeelslasten		6.717.000	6.310.000	5.384.197
Goederen en diensten				
Duurzame gebruiksgoederen	7	72.000	219.000	116.243
Overige gebruiks en verbruikgoederen	8	814.000	846.000	755.357
Energielasten	9	216.000	253.000	168.164
Huren en rechten	10	290.000	30.000	90.312
Leasebetalingen en operational lease	11	58.000	8.000	30.536
Verzekeringen	12	30.000	33.000	26.316
Belastingen	13	32.000	34.000	36.936
Onderhoud door derden	14	351.000	224.000	221.411
Uitbesteed laboratoriumwerk	15	592.000	641.000	660.095
Overige diensten van derden	16	587.000	726.000	827.308
Totaal Goederen en Diensten		3.042.000	3.014.000	2.932.679
Voorzieningen en onvoorzien				
Onvoorzien	17	225.000	175.000	0
Totaal Voorzieningen en Onvoorzien		225.000	175.000	0
Totale lasten		10.781.000	10.383.000	8.793.509
Baten				
Geleverde goederen en diensten				
Bijdrage deelnemers (bijdrageregeling)	18	8.188.000	7.181.000	7.009.263
Bijdrage deelnemers (op rekening)	19	2.246.000	2.830.000	1.490.388
Omzet derden	20	347.000	372.000	567.858
Totaal Geleverde Goederen en Diensten		10.781.000 stijging tov 2022: 3,8%	10.383.000 stijging tov 2021: 14,5%	9.067.509
Toevoegingen en onttrekkingen reserves				
Toevoegingen aan bestemmingsreserve	21	0	0	374.000
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve		0	0	-100.000
Totaal toevoegingen en onttrekkingen		0	0	274.000
Bedrijfsresultaat		0	0	0

Tabel 4: begroting programma: laboratorium activiteiten.

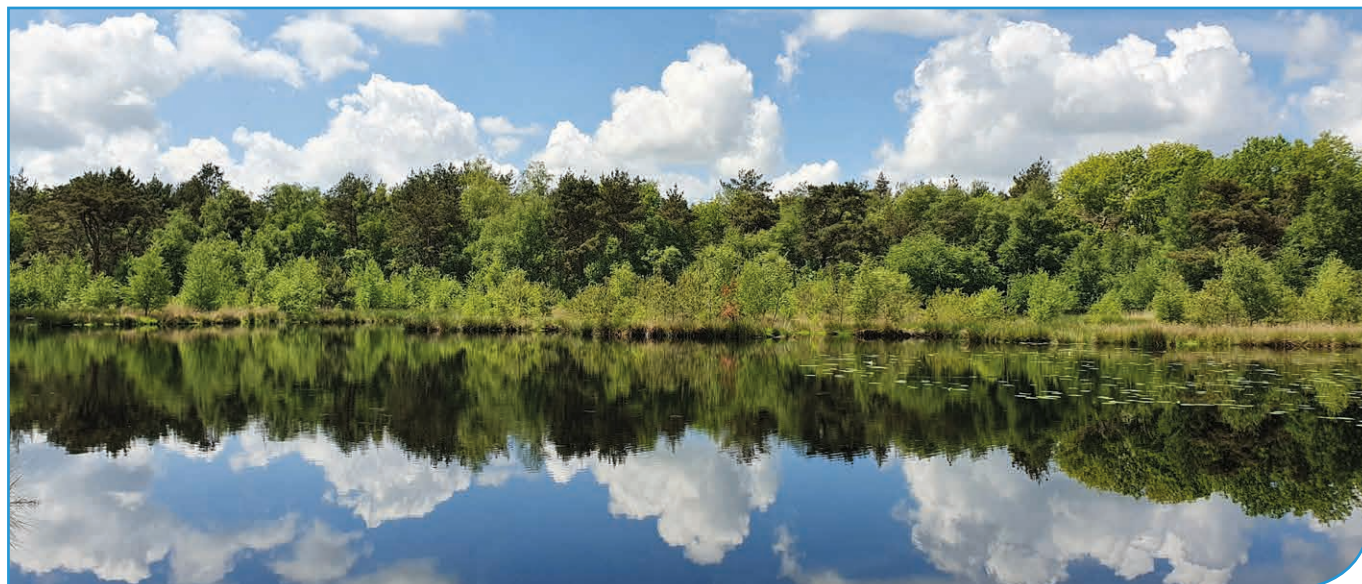
7.1 Toelichting op de programmabegroting

De begroting voor het jaar 2023 is gebaseerd op een reguliere kostenbegroting passend bij de opgegeven productieaantallen door opdrachtgevers. Daarnaast is de kadernota 2023, bestuurlijk vastgesteld op 10 maart, leidend geweest voor de programmabegroting. Daarnaast heeft het project COVID-19 een majeure invloed op de programmabegroting 2022 tot en met 2025 van Aqualysis. Voor detailinformatie over de projectbegroting COVID-19 verwijzen we naar bijlage 1. Opgemerkt wordt dat deze projectkosten volledig door het ministerie van VWS aan de waterschappen worden vergoed.

Een toelichting op de kostencategorieën kan als volgt worden weergegeven. De nummers verwijzen naar de regels (notes) in de programmabegroting, zie tabel 4.

Toelichting notes (tabel 4)

- 1/2** De kapitaalslasten zijn afgestemd op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen uit de jaren 2021 en 2022. Met name de realisatie van een geheel nieuwe ICT-infrastructuur over de kantoorautomatisering en daarnaast de aanschaf van instrumenten veroorzaken een verhoging van de kapitaalslasten. De som van de kapitaallasten in 2023 ligt € 87K lager dan de begrote kosten in 2022 (2023: € 797K en 2022: € 884K). In de begroting van 2022 is namelijk voor een bedrag van € 183K rekening gehouden met kapitaallasten ten behoeve van de investeringen voor het project COVID-19. Deze kapitaalslasten zijn verlaagd omdat de wagens voor monsternamen COVID geleased worden.
- 2** Aqualysis onderzoekt in 2022 of leasen van het gehele wagenpark betere voorwaarden biedt. De benodigde auto's voor de COVID bemonsteringen worden al geleased waardoor ervaring met lease opgedaan wordt. Het wagenpark is nu in eigendom van Aqualysis en hierop wordt jaarlijks afgeschreven. Mocht hier een verandering in komen dan verschuiven onder meer uitgaven van de kostencategorie Afschrijvingen (2) naar Leasebetalingen (11).
- 3/5** Het totaal van de salariskosten en sociale premies in de begroting 2023 ligt in lijn met de begroting 2022. De salariskosten 2023 lijken gelijk aan 2022 (slechts € 9K hoger) echter is er € 200K verschoven naar personeel van derden (inhuur project COVID). De begrote kosten voor 2023 zijn dus ongeveer € 200K hoger dan begroot voor 2022. Hiervan wordt € 125K (ongeveer 62%) verklaard door autonome groei (verwachte cao-ontwikkeling van 2,5%), en ongeveer € 75K is het gevolg van uitbreiding van het personeelsbestand.
- De begrootte formatie (exclusief project COVID-19), stijgt met 1,5 fte van 61,5 naar 63,0. De mutatie in de personeelsformatie van +1,5 fte bestaat uit:
- | | |
|-------------------------|------|
| ICT | +1,0 |
| Milieukundig medewerker | +0,5 |
| Totaal mutaties | +1,5 |
- 4** De sociale en pensioenlasten zijn in het jaar 2023 op basis van de realisatie 2021 (en begroting 2022) geprognostiseerd. Er heeft een kosteninschatting plaatsgevonden op basis van de beschikbare informatie in wijziging in kosten van sociale lasten en/of pensioenlasten.
- 5** De overige personeelskosten zijn in lijn met de te verwachten uitgaven gebracht. De overige personeelskosten bestaan voornamelijk uit kosten voor ontwikkeling en opleiding.
- 6** Personeel derden betreft inzet van flexibel personeel. De kostenpost voor reguliere bedrijfsvoering op basis van begrote productieaantallen is in het jaar 2023 begroot op € 150K. Mocht de werkelijke productie significant hoger gaan liggen dan stijgen deze kosten. Ook is er rekening gehouden met het inhuren van een PFAS-analist in verband met het in eigen beheer uitvoeren van deze analyses.



7/16 De kosten voor ingekochte goederen en diensten zijn geïndexeerd met 3,0 procent. Deze kostencategorieën zijn volgens historische ervaringen en productieverwachtingen begroot. Vanuit het project COVID19 is een dekking (circa € 350K) voor deze algemene kosten gecalculeerd. Daarentegen is een structurele stijging van circa € 288K voorzien uit het vitaliseringsproject: ICT-kantoorautomatisering 2021.

De kosten die samenhangen met deze ICT-kantoorautomatisering, en daarnaast ook de reguliere licentiekosten, worden met ingang van de begroting 2023 gepresenteerd onder punt 10 ("Huren en rechten"). Dit is meer in lijn met de geldende regelgeving. Voorheen werden deze kosten gepresenteerd onder de rubriek "Duurzame gebruiksgoederen".

De realisatie van de nieuwe ICT-infrastructuur zorgt voor een besparing (circa € 170K) van advieskosten en het uitbesteden van de hierbij behorende werkzaamheden. Dit is terug te zien onder "Overige diensten van derden".

9 De kosten voor energie zijn op basis van de bestaande contracten en het huidige verbruik ingeschat. Hierbij is voor zover mogelijk rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen. De tarieven staan voor 2023 deels vast en zijn deels ingeschat. Samen geeft dit een stijging van 17% van de kosten van gas en elektra.

15 Ten behoeve van externe uitgevoerde onderzoeken, veelal veroorzaakt door het feit dat het laboratorium niet is uitgerust voor alle gevraagde -specialistische- onderzoeken wordt een bedrag voor het jaar 2023 geraamd van € 312K. Hierbij functioneert Aqualysis als inkoopcentrale. Mocht hiervoor meer gelden benodigd zijn dan stijgen navenant ook de inkomsten voor Aqualysis, vermeld onder begrotingspunt 20 "bijdrage deelnemers (op rekening)".

17 Aqualysis heeft in de reguliere begroting een bedrag voor onvoorziene kosten van € 150.000. Het is ook een begrotingspost waarmee risico's, beschreven in de risicoparagraaf, kunnen worden gefinancierd. Daarnaast zit in de projectbegroting voor COVID bemonstering een post van € 75.000 voor projectrisico's.

18 Het productieniveau over het jaar 2023 is vastgesteld op afgerond 4,1 miljoen productiepunten. Mocht de klantvraag zich positief of negatief ontwikkelen, dan ontstaat zich mogelijk een mutatie op deze begrotingspost. Aanvullend kan Aqualysis, in overleg met haar opdrachtgevers, overwegen een extra voorschotfactuur uit te reiken.

20. Aqualysis realiseert productie voor derden, zijnde klanten welke juist niet de opdrachtgevers vanuit de deelnemende waterschappen betreffen. Vanuit ervaringscijfers is de omzet ingeschat.



8. Kostentoe rekening en de bijdrageregeling

De kosten van de dienstverlening van Aqualysis worden doorberekend aan de opdrachtgevers.

Aqualysis kent vier type afrekeningen. Deze vier afrekeningsmethodes worden hiermee toegelicht. In bijlage 2 is een financiële uitwerking opgenomen van de kostentoe rekening aan elk deelnemend waterschap.

1. Afrekenen van de reguliere laboratorium productie

Elk deelnemend waterschap draagt een percentage bij van de laboratorium programmakosten. Het percentage aan kosten dat een individueel waterschap bijdraagt is afhankelijk van het relatieve aandeel in de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar.

In de bijdrageverordening van Aqualysis is opgenomen dat de definitieve bijdrage wordt bepaald op basis van nacalculatie van werkelijke verrichtingen, uitgedrukt in productiepunten. Gedurende het jaar dragen de deelnemende waterschappen bij voorschot mee aan de operationele kosten.

2. Afrekenen van uitbesteed werk

Onderzoeken naar de waterkwaliteit die Aqualysis uitbesteedt aan andere laboratoria worden doorberekend aan het desbetreffende waterschap. Aqualysis heeft in het jaar 2022 begroot dat de kosten voor dergelijke onderzoeken ongeveer € 300K zullen bedragen. De externe kosten van uitbesteding worden aan de desbetreffende opdrachtgever door gefactureerd. Daarnaast worden voor de dekking van de benodigde operationele afwikkeling, door Aqualysis 15% van de ordergrootte geregistreerd als de reguliere laboratorium activiteiten (in productiepunten). Deze punten worden niet meegenomen in de bepaling van de bijdrage per deelnemer.

3. Afrekening van het innovatiebudget

In tegenstelling tot de reguliere bijdrageregeling, welke gebaseerd is op een productieaandeel, wordt het innovatiebudget via een gelijke bijdrage per waterschap gevormd.

Via samenspraak heeft ieder waterschap invloed op het innovatieprogramma en zicht op de (collectieve) uitgaven. Het geeft de mogelijkheid te sturen. De bijdrage per waterschap aan het innovatieprogramma over het jaar 2023 bedraagt op voorschotbasis € 40.000. De definitieve afrekening vindt plaats na het vaststellen van de jaarrekening.

4. Afrekening van het programma Nationale Rioolwatermonitoring (COVID-19)

Aqualysis voert op verzoek van haar opdrachtgevers het Programma Nationale Rioolwatermonitoring zoals dat is vastgelegd in een UvW Bestuursvereenkomst (februari 2021). Dit project omhelst het dagelijkse bemonsteren op het Coronavirus in Nederland. Aqualysis voert dit project uit op verzoek van de waterschappen volgens de uitgangspunten die zijn vastgelegd in de bestuursvereenkomst.

De kosten voor bemonstering door Aqualysis worden volgens het landelijk vastgestelde tarief van € 100 (exclusief btw) per monster bij de opdrachtgever in rekening gebracht. Eenzelfde bedrag kan het waterschap volgens het contract declareren bij het ministerie van VWS. Hiermee wordt in een volledige ontzorging voor het waterschap met een kostenneutrale uitvoering voorzien. In de jaarstukken van Aqualysis staat de verantwoording van de resultaten.



9. Wettelijke paragrafen

Algemeen

Overeenkomstig het waterschapbesluit artikel 4.11 zijn in de programmabegroting 2022 de paragrafen opgenomen die verplicht zijn. Met een toelichting vanuit deze paragrafen wordt bereikt dat we de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, evenals de financiële gevolgen verankeren.

Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

Voor de ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar verwijzen we naar 'Hoofdstuk 4 Operationele doelen in het jaar 2023'.

Uitgangspunten en normen

In de programmabegroting 2023 brengen we ook de meerjarenraming 2024-2026 in beeld. De uitgangspunten in de opgenomen meerjarenraming zijn onveranderd. De uitvoeringsinformatie (artikel 4.69 Waterschapsbesluit) is opgenomen in de programmabegroting.

Uitgangspunten vermeld in de kadernota 2023 die op 10 maart 2022 door het Aqualysis bestuur is vastgesteld, zijn leidend geweest bij het opstellen van de begroting. In het algemeen is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 3% op desbetreffende kostencategorieën (2022: 1,5%). Gezien de huidige sterke inflatieontwikkeling is het inflatiepercentage zeer onzeker. Inzichten uit de jaarrekening 2021 zijn verwerkt in de kostenontwikkeling van goederen en diensten.

De personeelslasten zijn gebaseerd op de actuele bezetting plus vacatures. De cao is nog niet bekend. Er is een verwachte salarisontwikkeling van 2,5% conform de inflatieverwachting (2021: 1,5%) meegenomen. De vacatures zijn opgenomen voor 90% van het maximum van de toegewezen schaal.

Het hydrobiologisch werk wordt deels zelf uitgevoerd en deels uitbesteed. Een hogere vraag voor hydrobiologie leidt tot hogere kosten van uitbesteding. Voor het te realiseren eigen werk is op basis van ervaring en rekening houdend met de benodigde capaciteit voor accreditatie en kennisontwikkeling, gerekend met een capaciteit van 50.000 productiepunten per fte voor eigen werk.

Voor de nieuw aan te trekken financieringen is als uitgangspunt gehanteerd dat de renteverwachting gelijk blijft en is gerekend met een rentepercentage van 1,5%.



Incidentele baten en lasten

In de programmabegroting 2023 zijn geen incidentele baten en lasten voorzien.

Onttrekking aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Aqualysis heeft in het jaar 2023 geen bestemmingsreserve tot haar beschikking en in de voorzieningen worden geen bijzondere mutaties verwacht.

Waterschapsbelasting

Aqualysis int geen belastingen en daarom is deze paragraaf niet van toepassing.

Weerstandsvermogen en risicoprofilering

Aqualysis kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico's geldt dat de deelnemers van de GR Aqualysis aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico's. In het hoofdstuk 10 'Risicomanagement' van deze programmabegroting wordt een weergave gegeven van de mogelijke risico's. Aanvullend heeft Aqualysis via een eigen kwantitatieve risicoanalyse vastgesteld dat er risico's zijn. Een kostenpost onvoorzien van € 100.000 is afgelopen jaren consequent in de begroting opgenomen. De verwachtingswaarde van de in beeld gebrachte risico's in de jaarrekening 2021 bedraagt € 161.000. Deze stijging komt voort uit stijging van de risico's rondom ziekteverzuim van personeel en stijging van het risico op stijgende marktprijzen. Na de ICT-migratie in 2022 daalt het risico rondom de ICT-migratie waardoor de verwachtingswaarde daalt naar € 145.000.

Enkele gesignaleerde risico's met een financieel effect zijn:

- Toename in gevraagde dienstverlening van waterschappen waartoe het laboratorium Aqualysis niet toe is ingericht. Deze diensten worden uitbesteed aan partners. Aqualysis heeft zo goed als mogelijk samen met de waterschappen deze dienstverlening geïnventariseerd. Verwacht mag worden dat onderzoek naar vreemde stoffen een ontwikkeling doormaakt. Financieel heeft deze toename van productie voor Aqualysis geen invloed. De verrekenafpraak geeft aan dat het desbetreffende opdrachtgever de kostenfactuur betaald. Daarmee is het risico verlegd naar het waterschap.
- In de kwantitatieve risicoanalyse wordt stilgestaan bij de belangrijke risico's en de mitigerende maatregelen. Uit deze risicoprofilering blijkt een post voor onvoorzien (€ 150.0000) afdoende.

Financiering

In de jaren 2014-2019 heeft Aqualysis leningen aangetrokken voor haar financiering. Deze langlopende leningen, inclusief kortlopende faciliteiten, leiden niet tot een herziening van de leningenportefeuille voor het begrotingsjaar 2023. Verwacht wordt dat aflossing en investeringen in het jaar 2023 niet binnen de jaarlijkse exploitatie cashflow kunnen worden opgevangen. Aqualysis verwacht in het jaar 2023 ongeveer € 2,0 miljoen externe financiering aan te trekken.

Verbonden partijen

Aqualysis kent geen verbonden partijen. Deze paragraaf is niet van toepassing.

Bedrijfsvoering

In de hoofdstukken 2 en 4 is uitvoerige informatie opgenomen over de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Kapitaalgoederen

Aqualysis is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie. Verwacht wordt dat ook in het jaar 2023 volgens het investeringsprogramma een aantal duurzame laboratorium instrumenten wordt vervangen. Om tijdig financiële middelen beschikbaar te krijgen geeft Aqualysis nu aan dat in de komende planperiode 2023-2024 (twee jaren) totaal ongeveer € 4,5 miljoen investeringsruimte nodig is. Hiervan is € 1,5 miljoen opgenomen voor het LIMS waardoor het investeringsniveau hoger ligt dan voorgaande jaren. In bijlage 5 geven we een detailoverzicht.

Conform de verordeningen van Aqualysis wordt hiermee opgave gedaan van te verwachten investeringen. Hierbij wordt opgemerkt dat een vervanging van een laboratoriuminstrument veelal betekent dat een project wordt gestart waar een langere doorlooptijd mee is gemoeid. In het jaar 2023 voorzien we meerdere investeringsprojecten. Afhankelijk van het startmoment van het project vindt de investering in 2023 en/of 2024 plaats. Ook kunnen goedgekeurde investeringsprojecten uit programmajaar 2021 en 2022 overlopen naar het jaar 2023. In de overzichtstabel 5 benoemen we een uitgave van € 200K voor 'overig; onverwachte investeringen' die niet zijn opgenomen in het overzicht. Deze post kan ingezet worden voor vervangingsinvesteringen en/of voor investeringen die productie gerelateerd zijn en gekoppeld zijn aan de producten- en dienstencatalogus (PDC). Met gekoppeld aan PDC bedoelen we dat de investeringen nodig zijn voor bestaande activiteiten die al zijn opgenomen in de PDC en waar dus ook inkomsten tegenover staan.

Tabel 5: begrote investeringen in de jaren 2022 en 2023.

Investerings	Team	2023	2024	N/V
Apparatuur				
GC-MSMS	Chemie	190.000	190.000	V
LC - MS	Chemie	400.000		V
Uitbreiding IC analyzer	Chemie	37.000		N
Toxiciteitsmeter	Chemie	25.000		N
Temperatuur registratie systeem	Chemie	15.000		V
Nutrienten analyzer	Chemie	72.600	72.600	V
Analyserobot	Chemie	72.600		V
Sensoren, meetwagen	Chemie	180.000		N
Weegrobot	Chemie		72.600	N
Microscop (binoc)	Biologie	25.000	25.000	V
eDNA apparatuur	Biologie		50.000	N
		1.017.200	410.200	
Services (gebouw/labtechniek/transport/ICT)				
Gebouw: vervanging linoleum	Services/ Gebouwenbeheer	55.000		V
Gebouw: vervanging zuurkasten	Services/ Gebouwenbeheer	85.000		V
Gebouw: aanpassingen lab- ruimten (algemeen)	Services/ Gebouwenbeheer	25.000	25.000	V
Gebouw: vervanging inventaris en meubilair	Services/ Gebouwenbeheer	15.000	15.000	V
Gebouw: aanpassing ruimte eDNA	Services/ Gebouwenbeheer		175.000	N
Gebouw: herhuisvesting	Services/ Gebouwenbeheer		200.000	N
Gebouw: luchtbehandelingskast	Services/ Installaties	105.000		V
Gebouw: vervanging lab- technische install.	Services/ Installaties	42.000	42.000	V
		327.000	457.000	
Transport: Monsternemingsauto + inrichting	Services/ monstername	65.000	65.000	V
Transport: Monsternemingsauto biologie + inrichting	Services/ monstername	35.000		N
ICT: Digitalisering van de bedrijfsvoering	Services/ ICT	100.000	100.000	N
ICT: Lab Inform Man Systeem (LIMS)	Services/ ICT	500.000	1.000.000	N
ICT: Software eDNA	Services/ ICT		50.000	N
ICT: Software Data analyse	Services/ ICT		10.000	N
		700.000	1.225.000	
Onverwachte vervanging en/of prod.gerelateerd	Borging van continuïteit	200.000	200.000	V/N
V: vervangingsinvestering	jaarlaag	2.244.200	2.292.200	
N: nieuwe aanschaf tbv ontwikkeling	totaal twee jaren (2022-2023)		4.536.400	

EMU – saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van Aqualysis elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen.

Het EMU-saldo wordt beïnvloed door het investerings- en afschrijvingsniveau van Aqualysis. Deze bedraagt in het jaar 2023 door vervangingen en vernieuwingen ongeveer € 2,2 miljoen. De afschrijvingen bedragen in de begroting circa € 0,7 miljoen. Het EMU-saldo voor 2023 bedraagt daarmee negatief ca. € 1,5 miljoen.

10. Risicomanagement

In dit hoofdstuk brengen we de belangrijkste en gesignaleerde risico's voor Aqualysis in beeld. Er komen voortdurend, ook door voortschrijdend inzicht, nieuwe risico's in beeld. In het hoofdstuk geven we een uiteenzetting van mogelijke risico's, de wijze waarop individuele risico's tegemoet worden getreden (risico respons) en een beschrijving van de impact van de risico's op de resultaten en/of financiële positie.

Bij de uitwerking is onderscheid gemaakt in risico's met betrekking tot de volgende aspecten:

- Bestuurlijke aspecten: de risico's hangen samen met bestuurlijke besluiten;
- Organisatorische aspecten: de risico's zijn direct gerelateerd aan de organisatie en bedrijfsvoering;
- Personele aspecten: de risico's hangen samen met de personele bezetting.

10.1 Risico's m.b.t. bestuurlijke aspecten

Risico: bestuurlijke verandering: consequenties koers

Om het bestuur van Aqualysis te vormen, wijzen de colleges ieder, uit hun midden, een lid van het bestuur aan. Door bestuurlijke wijzigingen bij de waterschappen kan ook het bestuur van Aqualysis te maken krijgen met wijzigingen van bestuursleden. Het bestuur geeft de strategische richting aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Aqualysis. Opgemerkt wordt dat Aqualysis een kapitaalintensief onderzoeksbedrijf is, waarbij veel kapitaal langdurig is geïnvesteerd. Het bestuur geeft bij (nieuwe) strategische keuzes daarmee richting aan doorontwikkeling van Aqualysis die een langere periode bestrijkt. Als maatregel voor dit risico dienen bestuursleden vooraf goed te worden geïnformeerd over effecten van wijzigingen in strategie en kunnen verantwoorde keuzes worden gemaakt. Een zorgvuldig besluitvormingsproces is dan ook belangrijk.

Risico: vijf waterschappen op één lijn

De GR Aqualysis is in gezamenlijk eigendom van vijf waterschappen. Voor strategische veranderingen is het belangrijk dat de vijf eigenaren zichzelf herkennen en gezamenlijk (blijven) staan voor de uiteindelijke keuze die gemaakt moet worden. Een gezamenlijke visie op de toekomst is belangrijk, niet slechts voor mogelijk grote investeringen die de Aqualysis wenst te plegen. Investeringen zonder gezamenlijke visie vormen een groot organisatierisico. Als maatregel vinden periodieke werksessies ter toetsing en herijking van de integrale strategie plaats. Hiermee wordt (ook) inzicht verkregen van wat de markt kan bieden. Daarnaast vindt er een uitwerking plaats van een nauwe samenwerking van de markt en Aqualysis die essentiële informatie geeft voor deze keuzes ten aanzien van toekomstige organisatieinrichting.

10.2 Risico's m.b.t. organisatorische aspecten

Risico: nieuwe ontwikkelingen vergen meer

Het wateronderzoek wordt geconfronteerd met nieuwe technologische en overige ontwikkelingen. Hierbij kan worden gedacht worden aan:

- Wijzigingen in werkmethode, werkpakket en werklust. Onder andere dankzij beleidsontwikkelingen in het waterbeheer, zoals de Kaderrichtlijn Water, verandert de behoefte aan laboratoriumondersteuning. Als maatregel op het risico in trendbreuk is er frequent contact en overleg met waterbeheerders (de klant).
- Verbreding van het analysepakket. De accenten in het laboratoriumonderzoek worden verlegd naar andere stoffen. De verwachting is met name dat onderzoek naar vreemde stoffen en verdergaande geïntegreerde onderzoeken zich verder gaan ontwikkelen. Risico bestaat dat Aqualysis niet klaar staat voor deze ontwikkeling. Aqualysis bereidt zich voor door deze ontwikkelingen te volgen met de inzet van een innovatiemanager en door samenwerking met waterschappen, andere kennisinstellingen en overheidslaboratoria. Aqualysis heeft strategische kennis- en uitvoeringspartners om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen.
- Ontwikkelingen en introductie van automatisering en technologie. Arbeidsintensieve analyses worden steeds meer geautomatiseerd. Het huidige LIMS is verouderd en vormt een continuïteitsrisico. In de jaren 2023-2025 wordt, op basis van de resultaten van het externe onderzoek in 2022, een investering voorzien die kan oplopen tot € 2,0 miljoen. In de begroting is 2023 is een investering van € 0,5 miljoen opgenomen voor LIMS. In de exploitatiekosten is geen rekening gehouden met kosten rondom het LIMS. Dat betekent dat er geen middelen zijn opgenomen voor het continuïteitsrisico van het huidige LIMS of voor beheersmaatregelen rondom het huidige LIMS. Mocht het LIMS onverhoopt uitvallen dan zal, na het aanspreken van de algemene post 'onvoorzien', een beroep worden gedaan op de buffers van de waterschappen.
- Met uitbreiding van de analysemogelijkheden neemt bovendien de complexiteit van de benodigde techniek en technologie toe. Dit betekent dat de vereiste professionaliteit toeneemt (opleidingsniveau) en de behoefte aan voldoende financieel draagvlak voor benodigde professionaliteit en de aanschaf van vaak kapitaalintensieve apparatuur. Aqualysis neemt als maatregel om te investeren in medewerkers en technologie.

Risico: productiedaling en/of stijging

Aqualysis is bij aanvang in het jaar 2014 bedrijfsmatig ingericht voor circa 4 miljoen productiepunten. Indien de organisatie wordt geconfronteerd met een omvangrijke productiedaling en/of productiestijging, dan heeft dat effect voor de personeelsomvang en de bedrijfsmiddelen (met name het laboratoriumgebouw). Bij duurzame verandering is herschikking van de organisatie noodzakelijk, inclusief laboratoriumuitrusting. Via professioneel leiderschap en adequaat inspelen op een eventuele duurzame wijziging in de klantvraag is aanpassing van de bedrijfsinrichting te realiseren.

Risico: accreditatiebehoud

Aqualysis werkt met de hoogst mogelijke gekwalificeerde werkprocessen. Aqualysis heeft haar werkprocessen integraal geaccrediteerd en jaarlijks vindt toetsing door de Raad voor Accreditatie (RvA) plaats. Deze hoge kwaliteitsnorm is nodig voor de waterschappen voor het geval zij met juridische geschillen worden geconfronteerd. Het risico bestaat dat de ombouw dat de werkprocessen niet volgens de kwaliteitsprotocollen verlopen. Het risico is te mitigeren doordat Aqualysis ervaring heeft met procesveranderingen en indien nodig de RvA inschakelt.

Risico: tevredenheid opdrachtgevers

Aqualysis is deze jaren bezig te transformeren tot een klantgerichte en datagedreven organisatie. Bij veranderingen ontstaat mogelijk een daling van tevredenheid van de opdrachtgevers. De Aqualysis-organisatie is in een dergelijke fase mogelijk intern gefocust en kan daarbij het klantbelang deels uit het oog verliezen. Een onwenselijke situatie maar gerealiseerde reorganisaties tonen aan dat dit mogelijk ontstaat. Door frequent contact met de klant, de werkvloer van de opdrachtgever en door de introductie van het begrip vraagarticulatie - waarbij kennisuitwisseling centraal staat - wordt verwacht dat het risico beheersbaar is.

Risico: management- en bedrijfscultuur

Een belangrijke succesfactor voor de bedrijfsvoering is de management- en bedrijfscultuur. Aqualysis heeft behoefte aan een heldere organisatiestructuur waarbij een efficiënte bedrijfsvoering wordt gerealiseerd.

De bedrijfscultuur dient daarbij klantgericht te zijn en kwaliteit dient centraal te staan in handelen en denken. In 2023 geven we verdere invulling aan de ontwikkeling van management (leiderschap) en personeel.

Risico: bedrijfsvoering- en juridische risico's

Aqualysis heeft onvoldoende middelen (en personeelsformatie) om haar wettelijke verplichtingen te organiseren en uit te voeren. Het betreft de vakinhoudelijke coördinatie van bedrijfsvoeringsaspecten en bestuurlijke en juridische ondersteuning. Hiervoor zijn in 2022 incidentele middelen beschikbaar in de vorm van een bestemmingsreserve.

Risico: fraude

Aqualysis loopt frauderisico's waarbij bewust waarden worden onttrokken aan de organisatie of bewust onjuiste informatie wordt verstrekt. Hiervoor is een frauderisico-analyse opgesteld.

Risico: fiscaal

Op fiscaal gebied bestaat het risico dat de koepelvrijstelling voor de btw in de toekomst afgeschaft wordt. Dit zou betekenen dat Aqualysis over de dienstverlening aan de deelnemende waterschappen btw in rekening moet brengen. De btw die Aqualysis in rekening gebracht krijgt voor goederen en diensten die ingekocht worden, kan verrekend worden. Echter niet op alle lasten die Aqualysis heeft is btw van toepassing (bijv personeelskosten) waardoor dit risico een kostenverhogend risico voor de waterschappen betreft.

Risico: algemene prijsindex en rentepercentages zijn ingeschat

De algemene prijsindex is voor programmajaar 2023 en de opvolgende jaren ingeschat op 3 procent. Dit is hoger dan de percentages uit de Macro Economische Verkenning van het Centraal Planbureau die we normaliter aanhouden. De prijsindex kan nog steeds fors te laag zijn, gezien de huidige sterke inflatie (6,4% over januari 2022 en 9,7% over maart 2022). Oftewel, de algemene prijsindex voor 2023 is onzeker en Aqualysis loopt hiermee het risico dat de gehanteerde prijsindex voor haar kostenontwikkeling in de realisatie te laag zal zijn. Ook het gehanteerde rentepercentage van 1,5% is ingeschat. Het risico bestaat dat de rente gaat stijgen.

10.3 Risico's m.b.t. personele aspecten

Risico: onvoldoende kennis en expertise

De instroom op de laboratoriumschool neemt af. Er is algehele krapte op de arbeidsmarkt. Het risico bestaat dat Aqualysis niet in staat is om de juiste expertise te werven.

Risico: ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is erg hoog (6%). Dit heeft de nodige aandacht van het management. Het risico bestaat daarmee dat vervanging als gevolg van verzuim niet meer binnen de huidige formatie is op te lossen.

Risico: kosten van een nieuwe cao en nieuw pensioensysteem zijn lastig in te schatten

De huidige cao is op 31 december 2021 afgelopen en er ligt een intentie om een cao tot en met 31 december 2022 overeen te komen. De ontwikkelingen voor het jaar 2023 zijn daarmee niet bekend. Ook het huidige pensioensysteem wordt komende jaren omgebouwd. Nieuwe inzichten zijn hierin niet meegenomen en vormen daarmee een risico.



Bijlagen

Bijlage 1: Projectbegroting COVID-19

Projectbegroting COVID-19 projectduur 2021-2025

Uitwerking van de Bestuursovereenkomst Programma Nationale Rioolwatermonitoring (UvW)

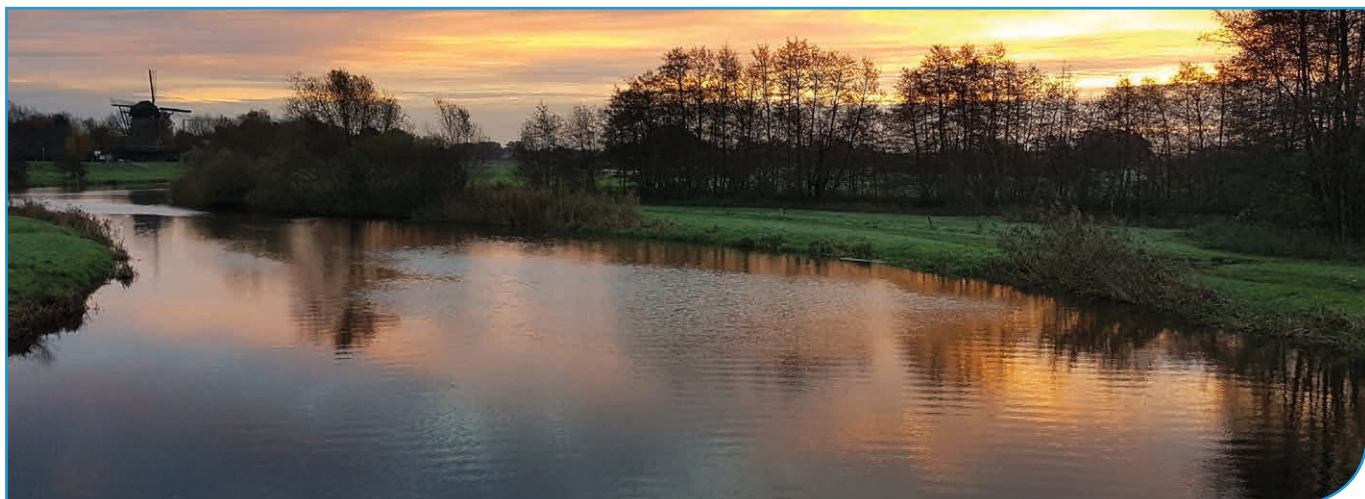
	Real 2021	Begr 2022	Begr 2023	Begr 2024	Begr 2025
<i>Aantal</i>	€95	€95	€100		
WS Vechtstromen	5.520	11.284	8.400	8.400	8.400
WS Drents Overijsselse Delta	3.864	7.644	5.800	5.800	5.800
WS Vallei en Veluwe	1.700	4.160	3.800	3.800	3.800
	11.084	23.088	18.000	18.000	18.000
Lasten					
1 Rente en afschrijvingen					
1.1 Externe rentelasten	290	-	-	-	-
1.3 Afschrijvingen van activa	8.280	183.000	13.000	13.000	13.000
Totaal 1 Rente en afschrijvingen	8.570	183.000	13.000	13.000	13.000
2 Personeelslasten					
2.1 Salarissen huidig personeel en bestuurders	203.942	285.132	195.000	201.000	207.000
2.2 Sociale premies	-	118.868	-	-	-
2.4 Overige personeelslasten	245	42.000	28.000	29.000	30.000
2.5 Personeel van derden	461.467	953.000	953.000	982.000	10.102.000
Totaal 2 Personeelslasten	665.654	1.399.000	1.176.000	1.212.000	1.249.000
3 Goederen en diensten van derden					
3.1 Duurzame gebruiksgoederen	9.092	34.700	10.000	10.000	10.000
3.2 Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	18.064	39.000	12.000	12.000	12.000
3.3 Energie	14.513	80.000	29.000	30.000	31.000
3.4 Huren en rechten	10.410	30.000	30.000	31.000	32.000
3.5 Leasebetalingen operational lease	21.435	-	50.000	52.000	54.000
3.7 Verzekeringen		-	-	-	-
3.8 Belastingen		-	-	-	-
3.9 Onderhoud door derden	8.610	-	25.000	26.000	27.000
3.10 Uitbesteding	1.865	-	-	-	-
3.10 Overige diensten door derden	294.766	353.000	380.000	392.000	406.000
Totaal 3 Goederen en diensten van derden	378.756	536.700	536.000	553.000	572.000
5 Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien					
5.2 Onvoorzien	-	74.660	75.000	75.000	75.000
Totaal 5 Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	-	74.660	75.000	75.000	75.000
TOTAAL LASTEN	1.052.980	2.193.360	1.800.000	1.853.000	1.909.000
Baten					
3 Goederen en diensten aan derden					
3.6 Bijdragen Deelnemers (puntensysteem)	-	-	-	-	-
3.6 Bijdragen Deelnemers (factuur)	1.052.980	2.193.360	1.800.000	1.853.000	1.909.000
3.6 Omzet derden	-	-	-	-	-
Totaal 3 Goederen en diensten aan derden	1.052.980	2.193.360	1.800.000	1.853.000	1.909.000
<i>inclusief BTW</i>	<i>1.274.106</i>	<i>2.653.966</i>	<i>2.178.000</i>	<i>2.242.130</i>	<i>2.309.890</i>
TOTAAL BATEN	1.052.980	2.193.360	1.800.000	1.853.000	1.909.000
Totaal saldo van baten en lasten	-	-	-	-	-

Bijlage 2: Bijdrage per waterschap

Bijdrageregeling Programma Laboratoriumactiviteiten

2023			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19	
	Laboratorium activiteiten		8.781.000		0	0	
	Omzet derden		-347.000		0	0	
	Waterschappen (op rekening)		-446.000		200.000	1.800.000	
	Kosten voor waterschappen		7.988.000		200.000	1.800.000	
Verdeling naar waterschappen		productie begroot	aandeel %				
Vechtstromen		1.084.000	26,6%	2.123.864	20%	40.000	840.000
Vallei en Veluwe		713.000	17,5%	1.396.969	20%	40.000	380.000
Rijn en IJssel		575.000	14,1%	1.126.588	20%	40.000	0
Zuiderzeeland		670.000	16,4%	1.312.720	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta		1.035.000	25,4%	2.027.859	20%	40.000	580.000
		4.077.000	100,0%	7.988.000	100%	200.000	1.800.000
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen							-1.800.000
Totale bijdrage door waterschappen				7.988.000		200.000	0

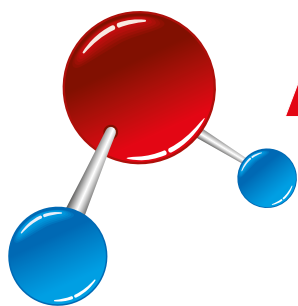
2024			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19	
	Laboratorium activiteiten		9.140.000		0	0	
	Omzet derden		-357.000		0	0	
	Waterschappen (op rekening)		-461.000		200.000	1.853.000	
	Kosten voor waterschappen		8.322.000		200.000	1.853.000	
Verdeling naar waterschappen		productie begroot	aandeel %				
Vechtstromen		1.014.000	26,5%	2.206.723	20%	40.000	865.000
Vallei en Veluwe		660.000	17,3%	1.436.328	20%	40.000	391.000
Rijn en IJssel		520.000	13,6%	1.131.653	20%	40.000	0
Zuiderzeeland		620.000	16,2%	1.349.278	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta		1.010.000	26,4%	2.198.018	20%	40.000	597.000
		3.824.000	100,0%	8.322.000	100%	200.000	1.853.000
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen							-1.853.000
Totale bijdrage door waterschappen				8.322.000		200.000	0



2025			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19
	Laboratorium activiteiten		9.491.000		0	0
	Omzet derden		-368.000		0	0
	Waterschappen (op rekening)		-474.000		200.000	1.909.000
	Kosten voor waterschappen		8.649.000		200.000	1.909.000
Verdeling naar waterschappen		productie begroot	aandeel %			
Vechtstromen	1.014.000	26,4%	2.287.451	20%	40.000	891.000
Vallei en Veluwe	640.000	16,7%	1.443.756	20%	40.000	403.000
Rijn en IJssel	540.000	14,1%	1.218.169	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	620.000	16,2%	1.398.638	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.020.000	26,6%	2.300.986	20%	40.000	615.000
	3.834.000	100,0%	8.649.000	100%	200.000	1.909.000
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						-1.909.000
Totale bijdrage door waterschappen			8.649.000		200.000	0

2026			Programma Laboratorium		Innovatie gelden	Programma COVID-19
	Laboratorium activiteiten		10.665.000		0	0
	Omzet derden		-379.000		0	0
	Waterschappen (op rekening)		-489.000		200.000	0
	Kosten voor waterschappen		9.797.000		200.000	0
Verdeling naar waterschappen		productie begroot	aandeel %			
Vechtstromen	1.014.000	26,0%	2.549.181	20%	40.000	0
Vallei en Veluwe	713.000	18,3%	1.792.471	20%	40.000	0
Rijn en IJssel	525.000	13,5%	1.319.842	20%	40.000	0
Zuiderzeeland	620.000	15,9%	1.558.671	20%	40.000	0
Drents Overijsselse Delta	1.025.000	26,3%	2.576.835	20%	40.000	0
	3.897.000	100,0%	9.797.000	100%	200.000	0
Vergoed door ministerie VWS aan waterschappen						0
Totale bijdrage door waterschappen			9.797.000		200.000	0





AQUALYSIS

waterlaboratorium

-  Aqualysis
-  @Aqualysis
-  Aqualysis
-  Aqualysis

HELDER IN WATERONDERZOEK

Chemisch en Hydrobiologisch laboratorium Loggerweg 6, 8042 PG Zwolle, Tel. 038 425 96 00
Postadres Postbus 12, 8000 AA Zwolle **internet** www.aqualysis.nl • info@aqualysis.nl
registratie RVA L230 • AS SIKB 2000 erkend • AS SIKB 3000 erkend